

Республіки Беларусь от 16.10.2009 № 510 «О совершенствовании контрольной (надзорной) деятельности в Республике Беларусь».

Представленный выше перечень нормативных правовых актов антикоррупционной направленности носит не исчерпывающий характер.

Таким образом, нужно отметить, что в Республике Беларусь сформировалась определенная система нормативного правового регулирования в сфере борьбы с коррупцией, которая включает в себя разработку, принятие и совершенствование соответствующей антикоррупционной нормативной правовой базы; правовую регламентацию организации работы всех государственных органов по реализации действующего антикоррупционного законодательства, их взаимодействия в этой сфере и др.

Микола ЛАХИЖА

*д. держ. упр., професор,
професор кафедри публічного
управління та адміністрування
Інституту підготовки кадрів
Державної служби зайнятості України*

ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В ДИСЕРТАЦІЙНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ НАДУ ПРИ ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ

Питання запобігання та протидії корупції залишаються актуальними в Україні, оскільки незважаючи на значну кількість прийнятих нормативно-правових актів та створення антикорупційних інституцій, рівень корупції залишається високим, а громадянське суспільство поки що не має належного впливу на формування антикорупційної громадської думки та вироблення і реалізацію ефективних антикорупційних механізмів.

Проведений нами аналіз наукової літератури з питання протидії корупції, зокрема, дисертаційних досліджень, що виконані чи виконуються в НАДУ при Президентів України, свідчить про популярність вивчення антикорупційної тематики. Доступна на сайті НАДУ інформація [1] свідчить, що протягом 2004 – 2015 років у спецрадах НАДУ та її 4 регіональних інститутах захищено 6 кандидатських дисертацій з питань протидії корупції (Молдован Е. В., Побережний В. В., Попченко Т. П., Прохоренко О. Я., Сergygin С. С., Тиньков А. Л.).

Станом на початок 2016 року проводилася робота над підготовкою 27 кандидатських дисертацій на цю тематику (теорія та історія – 11; механізми – 12; державна служба – 4). Частина з цих досліджень уже завершена. Таке різке зростання кількості досліджень на антикорупційну тематику, на наш погляд, викликано зростанням уваги суспільства до

неї та прийняттям і впровадженням нового антикорупційного законодавства.

5 авторів прагнуть дослідити антикорупційні механізми в комплексі, 3 виділяють організаційно-правовий аспект, 7 робіт присвячено висвітлення проблем протидії корупції в окремих сферах публічного управління. Можна відзначити певне дублювання назв окремих досліджень (організаційно-правовий аспект), яке, очевидно, коригується їх різною площиною (теорія та історія, державна служба, механізми). Переважна більшість назв теоретичних досліджень охоплюють широку проблему запобігання корупції в органах влади, що, на наш погляд, було б доцільнішим для докторських дисертацій.

Проте, варто відмітити й іншу точку зору. Такий підхід обґрунтовано в уже захищених дисертаційних дослідженнях. Так, Задорожний С. А. у авторефераті кандидатської дисертації 2016 року відзначив: «На даний момент відсутні комплексні дослідження, необхідні для побудови цілісної системи запобігання і протидії корупції в органах місцевої влади. В зв'язку з цим виникає гостра потреба в науково-методичному забезпеченні зазначеної проблематики» [2, с. 5].

Новак А. М. відзначаючи наукові доробки вітчизняних вчених, зокрема: В. Б. Авер'янова, Ю. П. Битяка, І. Л. Бородіна, А. С. Васильєва, І. П. Голосніченка, Є. В. Додіна, С. В. Ківалова, Л. В. Ковалюк, В. К. Колпакова, А. Т. Комзюка, В. І. Олєфіра, О. І. Остапенка, І. М. Пахомова, В. О. Шамрая, Х. П. Ярмач та інших, наголошує, що водночас за період з 1995 р. по 2017 р. лише окремі аспекти проблеми загальної протидії корупції були предметом дисертаційних досліджень [3, с. 3].

Зростання уваги українських науковців до антикорупційної тематики помітно і з публікацій у наукових фахових виданнях та матеріалах науково-практичних конференцій. Антикорупційна тематика частково досліджена і у дисертаціях та монографіях, присвячених проблемам розвитку та становлення публічної служби (Антонова О. В., Ващенко К. М., Сergygin С. М. та інші).

Як наголошує С. С. Сergygin: «Дослідження проблеми корупції в Україні охоплюють різні напрямки – інституціонально-правовий (досконалість законодавчих і нормативних засобів і методів протидії корупції), організаційно-управлінський (функціональність у розподілі владних повноважень і контроль за їх використанням посадовими особами), аксіологічний (ціннісні орієнтири державних службовців), етико-культурний (моральний стан соціально-професійного середовища управлінців). Однак науковцями недостатньо висвітлюється специфіка корупції в системі публічної влади, зумовлена соціально-психологічним ґрунтом поширення корупційних відносин і протиправних дій, її дезорганізаційним та реорганізаційним впливом на суспільство, недооцінкою ролі громадянського суспільства у протидії корупційній практиці» [4, с. 3]

Фахівці (Боровикова Ю. В., Задорожний С. А., Мовчан О. В. та інші) відзначають, що залишаються невирішеними низка проблем, пов'язаних зі створенням умов ефективного застосування положень нового антикорупційного законодавства; створенням і функціонуванням антикорупційних органів, декларуванням майнового стану публічних службовців, запобіганням та врегулюванням конфліктів інтересів, перевірки доброчесності службовців тощо [5]; у науковій літературі не описано управлінський механізм протидії корупції [6].

Отже, питання запобігання та протидії корупції активно досліджуються вітчизняними вченими і стали предметом вивчення під час підготовки значної кількості дисертацій. Водночас, можна зробити висновок про необхідність посилення координації планування таких досліджень, розширення та поглиблення їх тематики за рахунок детального вивчення даної проблематики в окремих сферах публічного управління. Перспективними видаються дослідження на стику науки державного управління та політології, психології, юридичних і економічних наук.

Список використаної літератури

1. НАДУ при Президентові України. Офіційний веб-сайт. – Режим доступу: <http://academy.gov.ua/?lang=ukr&tip=map&page=10>.
2. Задорожний С. А. Механізми запобігання та протидії корупції в органах місцевої влади/ С. А. Задорожний// Автореферат дис. к.н. держ.упр. – К. – 2016, НАДУ. – 29 с.
3. Новак А. М. Феномен корупції в системі публічного управління: сучасний зміст та методологічні засади дослідження/ А. М. Новак// Публічне адміністрування: теорія та практика, 2018, вип. 1(19). – Режим доступу: [http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2018-01\(19\)/index.html](http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2018-01(19)/index.html).
4. Сєрьогін С. С. Механізми попередження та протидії корупції в органах публічної влади України. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління. – Х., ХРІДУ НАДУ. – 2010. – 20 с.
5. Мовчан О. В. Актуальні проблеми протидії корупції в Україні / О. В. Мовчан // Вісник кримінального судочинства. – 2017. – № 1. – С. 116. – Режим доступу: http://vkslaw.knu.ua/images/verstka/1_2017_Movchan.pdf.
6. Боковикова Ю. В. Механізм протидії корупції / Ю. В. Боровикова // Теорія та практика державного управління. – 2017. – 1 (56). – С. 1 – 7.

Іван ЛОПУШИНСЬКИЙ

*д.держ.упр., професор,
заслужений працівник
освіти України, завідувач кафедри
державного управління і місцевого
самоврядування Херсонського
національного технічного університету*

АНТИКОРУПЦІЙНА СТРАТЕГІЯ НА 2018 – 2020 РОКИ ЯК ПЕРШОЧЕРГОВІ ЗАХОДИ ІЗ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В ОРГАНАХ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ УКРАЇНИ

Як відомо, строк дії попередньої Антикорупційної стратегії на 2014 – 2017 роки, затвердженої Законом України від 14 жовтня 2014 року № 1699-VII, завершився ще 2017 року. Отже, постала потреба в ухваленні нових засад державної антикорупційної політики, які визначатимуть першочергові заходи із запобігання та протидії корупції на наступні три роки, що повинні вплинути на зниження рівня корупції в Україні.

Відповідно до Закону «Про запобігання корупції» [2] Антикорупційна стратегія визначається Верховною Радою України, проект якої на основі аналізу ситуації щодо корупції, а також результатів виконання попередньої антикорупційної стратегії розробляється Національним агентством з питань запобігання корупції (НАЗК) та подається на розгляд Кабінету Міністрів України.

Проект Закону України «Про Антикорупційну стратегію на 2018–2020 роки» [1] (далі – законопроект) розроблено НАЗК на виконання вимог статті 18 Закону України «Про запобігання корупції» [2] та пункту 3 розділу I «Формування та реалізація державної антикорупційної політики» додатка 2 до Державної програми щодо реалізації засад державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційної стратегії) на 2015 – 2017 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 265 та внесено, проте дещо із запізненням, до парламенту Кабінетом Міністрів України 26 квітня 2018 року. Новий законопроект [1] включено до порядку денного засідань Верховної Ради України 18 вересня 2018 року за № 2543-VIII.

Законопроект підготовлено з метою визначення комплексу заходів, спрямованих на зменшення рівня корупції в Україні та дальшого просування антикорупційних ініціатив у державі. При підготовці проекту було враховано аналіз ситуації щодо корупції в 2017 році, відбитого у звіті за результатами опитування підприємців, експертів та населення в цілому «Корупція в Україні: розуміння, сприйняття, поширеність», підготовленого НАЗК за участю незалежної дослідницької компанії ІП «ГФК Юкрейн»